

Mutlu Yaşam Bölgesi
Batı Akdeniz

TIBBİ VE MEDİKAL ALETLER SEKTÖR RAPORU

BATI AKDENİZ KALKINMA AJANSI
WEST MEDITERRANEAN DEVELOPMENT AGENCY
Aralık, 2012

ÖNSÖZ

Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı (BAKA) Antalya, Isparta ve Burdur illerinin ekonomik kalkınmasını sağlamak amacıyla kurulmuş bir kamu kuruluşudur. Bölgesel düzeyde kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle, ulusal kalkınma planı ve programlarda öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak amacıyla kurulan 26 bölgesel kalkınma ajansından birisi olan BAKA, kuruluşundan bu güne kadar Batı Akdeniz Bölgesi'nin kalkınması yönünde faaliyetlerine devam etmektedir.

2010 yılında faaliyete geçen Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı, bölgenin kaynak ve yatırım potansiyelini tespit ederek sektör raporları hazırlamakta ve bu kaynakları kullanarak ulusal ve uluslararası tanıtım faaliyetleri gerçekleştirmektedir. Bölgede yatırım yapmak isteyen yatırımcıların ilk durağı haline gelen BAKA, yatırımcılara yol göstermekte ve hazırlanan bu raporlarla kaynakların ve potansiyelin en doğru şekilde kullanılmasına olanak sağlamaktadır.

Bölgenin ekonomik ve sosyal gelişiminin hızlandırılması ve rekabet gücünün arttırılmasına yönelik faaliyetler yürüten BAKA, kuruluşundan bugüne geçen kısa sürede yapmış olduğu tanıtım faaliyetleriyle bölgeye birçok yatırım kazandırmanın yanısıra, iş adamlarının yatırım sürecinde karşılaştığı engellerin aşılmasında da aktif rol oynamıştır.

Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı hazırlamış olduğu bu sektör raporlarıyla bölgenin yatırım fırsatlarını tanıtmaya devam edecektir. Hazırlanan bu raporların bölgemizin kalkınması adına faydalı olması ve yatırımcılara yol göstermesini ümit ediyoruz.

Tuncay ENGİN
BAKA Genel Sekreteri

Memduh OĞUZ
Isparta Valisi
BAKA Yönetim Kurulu Başkanı

GİRİŞ

Sağlık sektöründeki teknolojik gelişmeler birçok faydayı da beraberinde sunmaktadır. Her şeyden önce medikal ve tıbbi gelişmeler tüm dünyada insanların yaşamlarını olumlu yönde değiştirmektedir. Birçok kişi sağlık sektöründeki teknolojik yeniliklerin getirdikleri sayesinde daha sağlıklı, üretken ve bağımsız bir hayat sürdürmektedir.

Ayrıca, tıbbi teknoloji, sağlık sistemindeki üretim ve etkinliğin gelişmesinde sağladığı katkının yanında ekonomik büyümeyi de beraberinde getirerek, sağlık sistemindeki inovasyonun merkezini oluşturmaktadır.

TIBBİ VE MEDİKAL ALETLER SEKTÖRÜ

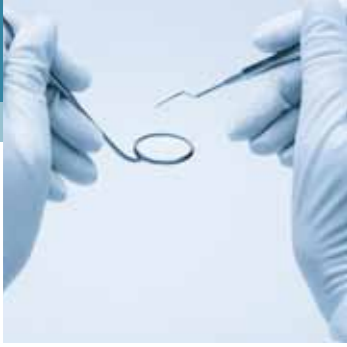
Tıbbi cihaz endüstrisi, çok çeşitli ürün ve teknolojileri kapsar. Bandaj, enjektör gibi geleneksel ürünlerden, nanoteknolojik ve işlenmiş hücre ve doku gibi daha nitelikli yüzbinlerce ürünü içerir.

Tıbbi cihaz ürünleri; ileri teknoloji ürünler ve geleneksel ürünler olarak gruplandırılabilir. İleri teknoloji ürünler kısmı, tedaviye ve teşhise yönelik kullanımlar için özel olarak dizayn edilen nitelikli cihazlardan oluşur. Bunlar masraflı ve riskli Ar-Ge faaliyetleri, klinik deneyler, pazarlama izni için idari ve düzenleyici prosedürlerle bağlantılıdır. Daha geleneksel ürün pazarı, çeşitli teşhis ve tedavi ürünleriyle birlikte şırınga, gazlı bez, intravöz gibi cihazları içerir. Bu bölüm düşük kazançlı ancak yüksek iş hacmine sahiptir.

Medikal aletler ve cihazlar sektörü son yıllarda hem üretim hem de dış ticaret potansiyelini hızla artıran sektörlerin başında gelmektedir. Yüksek teknoloji sektörleri içerisinde değerlendirilen medikal sektörü, son yıllardaki hızlı gelişmesine paralel olarak ürün çeşidinde de yenilikler yapmaktadır.

Türkiye’de, taş kırma cihazları, ameliyat masaları, ameliyat lambaları, anestezi cihazları, hasta başı monitörleri, elektrokoter, cerrahi aspiratörler, oksijen verme cihazları, röntgen cihazları, buhar ve kuru hava sterilizatörleri, tıbbi gaz sistemleri, santrifüj, hastane bilgi sistemine yönelik donanım

ve yazılımlar, cerrahi aletler, kalp ve damar cerrahisinde kullanılan tubing set, kardiyopleji setleri ve kanülleri, drenaj, intraket, stent, kateter ve sondalar, ameliyat ve muayene eldivenleri, ameliyat iplikleri, ameliyat örtüleri ve katkı, gazlı bez ve pamuk, ortopedik protezler, ortopedik onarım malzemeleri, röntgen banyo solüsyonları, diş hekimliği onarım malzemeleri, şırıngalar, iğneler, tıbbi maskeler, inkübatörler, santrifüjler, su distile cihazları, kan saklama dolapları, iklimik test kabinleri, elastik bandajlar, bio taşıyıcılar, defibrilatör, hidrofilik üriner kateter ve cerrahi sütürler gibi geniş bir üretim mevcuttur.

DÜNYADA TIBBİ VE MEDİKAL ALETLER SEKTÖRÜ

Dünyada medikal sektörünü sürekli geliştirmektedir. Medikal sektörüne öncelik veren ülkelerin, kısa sürede gelişmişlik düzeyinde büyük aşama kaydettiğine ilişkin pek çok örnek gösterilebilir.

Çin, Hindistan, Almanya, Fransa, İtalya, İngiltere gibi ülkeler medikal sektöründe doğru politikalar izleyerek ulusal ekonomilerine önemli katkılar sağlamaktadırlar. Bu politikaların temelinde Ar-Ge'ye verilen önem ve destek önemli bir yer tutmaktadır.

Tablo.1. Dünya İhracatında Önde Gelen Ülkeler ve İhracat Değeri

GTİP NO	Ürün Adı	Dünya İhracatı 2008 (bin \$)	Başlıca İhracatçı Ülkeler
3005	Tıpta, cerrahide, dişçilikte kullanılan gaz bezleri, bandajlar vb. maddeler	4.962.072	Çin, İngiltere, Almanya, ABD
3006	Cerrahide, dişçilikte kullanılan steril malzemeler	9.249.574	Belçika, ABD, Almanya, İrlanda
3407	Dişçilikte kullanılan alçı esaslı müstahzarlar	381.077	Almanya, ABD, İsviçre, Hollanda
370210	X ışınları için filmler	333.925	ABD, Belçika, Japonya, Arjantin
401511	Cerrahide kullanılan eldivenler	673.610	Malezya, Çin, Almanya, Sri Lanka
7017	Camdan laboratuvar ve eczane eşyası ile sağlığı koruyucu eşyalar	813.724	Almanya, ABD, İngiltere, Japonya
841920	Tıbbi, cerrahi veya laboratuvar sterilizatörleri	1.024.037	ABD, Almanya, İtalya, İsveç
8713	Engelliler için tekerlekli koltuklar ve diğer taşıtlar	1.020.390	Çin, Tayvan, ABD, Almanya, İsveç
9012	Mikroskoplar (optikler hariç), difraksiyon cihazları	1.422.778	Japonya, Hollanda, ABD, Almanya
9018	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet cihazlar (sintigrafi cihazları, diğer elektromedikal cihazlar ve göz testi cihazları)	69.406.496	ABD, Almanya, Hollanda, Japonya
9019	Mekanoterapi cihazları, masaj cihazları, psikoteknik cihazlar ozonoterapi, oksijenoterapi, aeroterapi, suni teneffüs veya diğer terapik teneffüs cihazları	6.526.024	Çin, Almanya, ABD, Avustralya, Fransa
9020	Diğer teneffüs cihazları ve gaz maskeleri	1.105.354	ABD, İngiltere, Almanya, Fransa
9402	Tıpta, cerrahide, diş hekimliğinde ve veterinerlikte kullanılan mobilyalar	2.382.667	Almanya, ABD, Çin, İtalya, Fransa
	Diğer	48.871.608	-
TOPLAM		148.173.336	

Kaynak: ITC Calculations based on COMTRADE's statistics

AVRUPA BİRLİĞİ'NDE TIBBİ VE MEDİKAL ALETLER SEKTÖRÜ

Toplam sağlık harcamalarının %7'sinin medikal teknoloji alanında yapıldığı Avrupa'da endüstri, her yıl %5 oranında büyümektedir. Avrupa endüstrisi 2009 yılında, %30'undan fazlası medikal teknoloji ürünleri olmak üzere, yaklaşık 95 milyar Euro'luk bir satış rakamına ulaşmıştır. Dünya piyasasının üçte birini oluşturan piyasa hacmiyle Avrupa tıbbi medikal sektörü, Avrupa ekonomisine önemli katkı sağlamaktadır.

Ayrıca medikal sektörü Avrupa'da 22.500 medikal teknoloji firmasında yaklaşık yarım milyon kişiye yüksek kaliteli işlerde çalışma olanağı sağlamaktadır.

Avrupa'daki endüstri aynı zamanda 7,5 milyar Euro ile yıllık satış oranlarının %8'ini Ar-Ge çalışmalarına ayırarak inovasyonun itici gücü olmaktadır.

Medikal teknoloji sektörü ağırlıklı olarak KOBİ'lerden oluşmaktadır. KOBİ'lerin hızı ve esnekliği, sağlık profesyonelleri ile ortak çalışmalar yürütmeleri, ihtiyaca yönelik olarak üretilen ürünlerde hızlı gelişmeyi artırmaktadır.

2009 yılında medikal teknoloji sektörü, 16.500 rakamıyla diğer bütün sektörlerden daha fazla patent başvurusu almıştır. Bu rakam, Avrupa'daki tüm patent başvurularının %12'sini oluşturmaktadır.

TÜRKİYE'DE TIBBİ VE MEDİKAL ALETLER SEKTÖRÜ

Türkiye'deki Üretici Firmalar ve Kuruluş Sayısı

Türkiye'de sağlık sektöründe 2011 yılı itibarıyla yaklaşık 200 bin kişi istihdam edilmektedir. Her yıl tedavi amaçlı ortalama 200 bin yabancı turistinin geldiği Türkiye'de, 2012 yılında yabancı hasta sayısında ciddi bir artış beklenmektedir.

Ülkemizde bu sektörde faaliyet gösteren firma sayısında son yıllarda artış gözlenmektedir. Sektör temsilcileri medikal sektörde 6.000 civarında firmanın faaliyette bulunduğunu ve bunlardan 2.500'ün üzerindeki firmanın tedarikçi olduğu belirtilmektedir. Sektörde 450 civarında orta ve büyük ölçekli firmanın yaklaşık 100 tanesi üretici ve ihracatçı firma olup, geniş bir yelpazede üretim faaliyetinde bulunmaktadır.

Türk sağlık sektörünün gelişmesi, yeni ve özel hastane sayısındaki artış, kaliteli sağlık hizmeti talebinin artması, teknolojiye yenilikler ve bunun gibi daha birçok faktör ülkemizde medikal sektörün gelişimine ivme kazandırmaktadır. Medikal sektörde faaliyette bulunan firmalarımız müşteri beklentilerini karşılayabilmek, verimliliklerini artırabilmek ve yasal bir güvence oluşturabilmek için kalite sistemi kurmayı ve bunu belgelendirmeyi amaçlamaktadırlar.

Üretim Yöntemi, Teknoloji

Küreselleşme, gelişen iletişim teknolojileri ve fuarlar sayesinde bilinçlenen ve ithal ürünlerle yerli ürünleri her yönden kıyaslama olanağına sahip olan tüketiciler, üretici firmaları, kalite çıtasını yükseltme ve kâr oranlarını düşürerek rekabet edebilme gücünü artırmışlardır.

AB uyum sürecinde olan Türkiye, tıbbi ve medikal aletler sektöründe hızlı ve sağlıklı bir gelişim sürdürmektedir. Sektördeki ürünlerin fazlalığı, üretim teknolojilerinin de çeşitlilik göstermesine sebep olmuştur. Analog cihazlardan elektronik ve dijital cihazlara geçildiği için teknolojiler yeni cihazlara göre yenilenmiş ve değişiklikler göstermiştir. Üreticiler de bu yeni teknolojilere uyum sağlamakta gecikmemişlerdir. Üretimde gelişmiş teknolojilerin kullanılmasıyla Ar-Ge çalışmaları da hız kazanmıştır.

AB uyum sürecinde önemi artan kalite belgeleri, olması gerektiği gibi, artık bir ayrıcalık değil, bir zorunluluk durumuna gelmeye başlamıştır. AB direktifine göre Conformité Européenne (CE) markası, kişiye özel hazırlanan protez cihazlar ve klinik araştırmalarda kullanılan bir işarettir. Bu uyum kuralları ve belgeleri geçmişten beri ihracat yapan üreticiler için zaten var olan belgeler olmasına karşın, daha çok iç pazara yönelik üretim yapan üreticilerin, uymaları gereken bir zorunluluk haline gelmiştir.

Ürün Çeşitleri

Sektörün sanayi üretim endeksine bakıldığında yıllık ortalama üretiminin son üç yılda düştüğü görülmektedir. Bunun en önemli sebebi, son yıllarda dünyada yaşanan ekonomik krizdir. Çünkü Türkiye'de sektördeki üreticiler gün geçtikçe daha fazla yatırım yapmakta, bütçelerinden Ar-Ge

Üretim Yöntemi, Teknoloji

Küreselleşme, gelişen iletişim teknolojileri ve fuarlar sayesinde bilinçlenen ve ithal ürünlerle yerli ürünleri her yönden kıyaslama olanağına sahip olan tüketiciler, üretici firmaları, kalite çitasını yükseltme ve kâr oranlarını düşürerek rekabet edebilme gücünü artırmışlardır.

AB uyum sürecinde olan Türkiye, tıbbi ve medikal aletler sektöründe hızlı ve sağlıklı bir gelişim sürdürmektedir. Sektördeki ürünlerin fazlalığı, üretim teknolojilerinin de çeşitlilik göstermesine sebep olmuştur. Analog cihazlardan elektronik ve dijital cihazlara geçildiği için teknolojiler yeni cihazlara göre yenilenmiş ve değişiklikler göstermiştir. Üreticiler de bu yeni teknolojilere uyum sağlamakta gecikmemişlerdir. Üretimde gelişmiş teknolojilerin kullanılmasıyla Ar-Ge çalışmaları da hız kazanmıştır.

AB uyum sürecinde önemi artan kalite belgeleri, olması gerektiği gibi, artık bir ayrıcalık değil, bir zorunluluk durumuna gelmeye başlamıştır. AB direktifine göre Conformité Européenne (CE) markası, kişiye özel hazırlanan protez cihazlar ve klinik araştırmalarda kullanılan bir işarettir. Bu uyum kuralları ve belgeleri geçmişten beri ihracat yapan üreticiler için zaten var olan belgeler olmasına karşın, daha çok iç pazara yönelik üretim yapan üreticilerin, uymaları gereken bir zorunluluk haline gelmiştir.

Ürün Çeşitleri

Sektörün sanayi üretim endeksine bakıldığında yıllık ortalama üretiminin son üç yılda düştüğü görülmektedir. Bunun en önemli sebebi, son yıllarda dünyada yaşanan ekonomik krizdir. Çünkü Türkiye'de sektördeki üreticiler gün geçtikçe daha fazla yatırım yapmakta, bütçelerinden Ar-Ge yatırımlarına ve beşeri yatırıma daha fazla pay ayırmakta, reklam ve pazarlama konusunda günden

güne profesyonelleşmektedirler.

Türkiye'de üretilen başlıca mallar; ameliyat masaları ve lambaları, anestezi cihazları, jinekolojik masalar, cerrahi aspiratörler, oksijen verme cihazları, röntgen cihazları, şırıngalar, iğneler, buhar ve kuru hava sterilizatörleri, kan alma koltukları, tıbbi gaz sistemleri, elastik bandajlar, hasta yatakları, dişçi üniteleri, cerrahi aletler, drenaj, stent, kateter ve sondalar, taş kırma cihazları, sedyeler, kan ve kan ürünleri, alma verme setleri, kan torbaları, ameliyat ve muayene eldivenleri, hasta başı monitörleri, ortopedik protezler, ortopedik onarım malzemeleri, ameliyat örtüleri ve katkı, santrifüjler, gazlı bez ve pamuk, elektrokoter, röntgen banyo solüsyonları, ameliyat iplikleri, diş hekimliği onarım malzemeleri, tıbbi maskeler, kan saklama dolapları, biyo taşıyıcılar, defibrilatör, serum setleri ve paslanmaz çelik ürün grubu olarak sıralanabilir.

İşgücü ve İstihdam

Türkiye'de tıbbi cihaz sektörünün tüm istihdam içindeki oranı yaklaşık %9'dur. Sektörün ekonomi içindeki yerinin günden güne büyümesi, bu oranın artacağı konusundaki en önemli işarettir. İstihdam politikası ve işgücündeki yıllık ortalama büyüme oranlarına bakıldığında rakamların bu durumu doğrular nitelikte olduğu görülmektedir.

Tıbbi cihaz sektöründeki üretim artışı miktarı, Türkiye'nin toplam üretim artış miktarının üzerinde olduğu gibi, istihdam artışı da ülkedeki toplam üretimdeki istihdam artışının üzerindedir. Genel bir bakışla; Türkiye'de, büyüklük olarak alt sıralarda olan tıbbi cihaz sektörünün, büyüme olarak üst sıralarda olması, sektörün geleceği konusunda umut vermektedir.

Diğer taraftan, son yıllarda üniversitelerde biyomedikal mühendisliği ve biyomedikal cihaz teknolojisi bölümlerinin sayısının artmasıyla, gelecekte eğitimli teknik eleman bulmanın daha kolay olacağı,

bunun da en önemli sorunlardan birini ortadan kaldıracığı, hatta sektörün ithalat ve ihracat dengesini değiştireceği düşünülmektedir.

İthalat

Türkiye’de medikal sektörü net ithalatçıdır. Sektörün ithalatı, 2009 yılında 1.6 milyar doları aşmıştır. 2009 yılında küresel kriz sektörün ithalatında etkili olmuş ve ihracatın aksine ithalatta önemli azalış görülmüştür. Sektörde ihracatın ithalatı karşılama oranı %11 seviyesinde bulunmaktadır. ABD, Almanya, Japonya, İtalya, Çin, Hollanda, İrlanda, Fransa, İsviçre sektörün en çok ithalat yaptığı ülkelerdir.

Medikal sektörünün alt ürün gruplarında medikal ve cerrahi aletler ithalatının ilk sırada geldiği görülmektedir. 2007 yılında yaklaşık 390 milyon dolar olan ithalat 2008’de 452 milyon dolar 2009’da ise bir önceki yıla göre %13 azalarak 391 milyon dolara gerilemiştir. Medikal ve tıbbi cihazlar ürün grubu ithalatta ikinci sırayı almaktadır. Bu ürün grubunun 2009 yılı ithalatı ise 331 milyon dolar civarında olup bir önceki yıla göre %5 azalmıştır.

İhracat ve ithalat ürün grupları incelendiğinde ihracatımızın daha çok yüksek Ar-Ge, mühendislik ve know-how gerektirmeyen ürünler, buna karşın ithalatın ise yüksek Ar-Ge, teknolojik yenilik, mühendislik bilgisine daha çok ihtiyaç duyulan ürünler olarak olduğu görülmektedir. Sektörün önemi her geçen gün daha da artarken piyasada yer alacak yeni yerli ürünlerin sektörün özellikle ihracat büyümesine katkı yapacağı düşünülmektedir.

Yeni Ar-Ge Kanunu, firmalarımızın ortak Ar-Ge merkezleri kurmak suretiyle ikame ve/veya yeni ürün üretim becerileri geliştirilebileceği gibi ileri teknoloji üreten çok uluslu sektör firmalarıyla da ortak araştırma merkezleri kurulmasına olanak sağlamaktadır.

Tablo.2 Yıllar İtibariyle Türkiye’nin Medikal İthalatı (Milyon \$)

Yıllar	2007	2008	2009	2010
Milyon \$	1.857	2.087	1.696	2.108

Kaynak: Dış Ticaret Müsteşarlığı (DTM)

İhracat

Türkiye’de medikal sektörünün toplam 2009 yılı ihracatı 187 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Sektörün ihracatının son yıllarda önemli artışlar gösterdiği gözlenmektedir. 2006 yılında 166 milyon dolar seviyesinde olan sektörün toplam ihracatı 2009 yılında küresel krize rağmen artış göstermiştir. 2009 yılında sektörün bir önceki yıla göre ihracat artışı % 2’dir. 100’ün üstünde ülkeye ihracat gerçekleştiren sektörün ihracat eğiliminin artarak devam edeceği beklenmektedir. Sektörün geneline baktığımızda önemli ihracat pazarları olarak Almanya, Azerbaycan-Nahcivan, Irak, ABD, İran, Fransa, İtalya, Rusya Federasyonu, KKTC, Mısır, Hollanda, Suriye, Ürdün, Cezayir, Kazakistan ve Türkmenistan olarak sıralanabilir.

Medikal sektör ihracatında en büyük pay medikal ve tıbbi cihazlar grubuna aittir. Almanya, Azerbaycan-Nahcivan, Fransa, İngiltere, Danimarka, Belçika ülkelerine başta olmak üzere yapılan medikal ve tıbbi cihazlar ihracatı 2009 yılında 32 milyon doları aşmıştır.

Sektörde ikinci önemli ihracat grubu medikal ve cerrahi aletlerdir. Bu grubun 2009 yılı ihracatı 27 milyon dolara yaklaşmış, sektör bu ürün grubunda krize rağmen ihracatını % 28 artırmıştır. Almanya,

Azerbaycan-Nahcivan, Belçika, Kazakistan, Irak, İtalya önemli oranda ihracat gerçekleştirdiğimiz ülkelerdir.

Gazlı bez, pamuk, bandajlar medikal sektörünün en çok ihracat gerçekleştiren üçüncü ürün grubunu oluşturmaktadır. Medikal ve cerrahi aletler ihracatı 2009 yılında 24 milyon doları aşmış, ihracat artışı bir önceki yıla göre % 20'nin üstünde olmuştur. İhracat yaptığımız ülkeler olarak Almanya, Irak, Fransa, Hollanda, İngiltere, İsviçre, Bulgaristan, ABD, Azerbaycan-Nahcivan sayılabilir.

Türk medikal sektörde üretim ve ihracatı gerçekleştirilen önemli bir ürün grubu da şırınga, iğne, kateterlerin yer aldığı tek kullanımlık sarf malzemeleridir. Bu grubun ihracat eğiliminin yıllar itibariyle arttığı gözlenmektedir. Rusya Federasyonu, İtalya, Romanya, Bulgaristan, Azerbaycan-Nahcivan, Gürcistan, Fransa, Sırbistan bu ürün grubu ihracatımızdaki önemli ülkelerdir.

Dişçiliğe mahsus alet ve cihazlar ihracatında da önemli ihracat artışı gerçekleştiren sektör, 2009 yılında 19 milyon doların üstünde ihracat gerçekleştirmiş ve ihracat artışında önceki yıla göre küçük bir düşüş yaşamıştır. Bu ürün grubunda, Almanya, Fransa, Hollanda, İsveç, Rusya Federasyonu, İtalya, Arnavutluk ihracatın ağırlıklı olarak gerçekleştiği ülkeler olarak sıralanmaktadır.

Medikal sektörünün ürün bazında yapmış olduğu yenilikler ihracat rakamlarına da yansımakta ve ihracat pazarlarını çeşitlendirmektedir. Optik elementler, mikroskoplar, gözlükler, laboratuvar malzemeleri, X-ray, oftalmik ürünler, latex ürünler ve diğer bazı sektörlerin içerisinde yer alan ancak medikal grubuna girmeyen çok sayıda ürünün ihracat rakamları da son yıllarda hızlı artış göstermektedir.

Türk medikal sektörünün ihracat performansı özellikle son birkaç yılda dünyaya sunulan kaliteli ürünlerle beraber sürekli artış göstermektedir. Sektörün ihracat değeri küresel ölçekte yüksek olmamasına ve sektör büyük oranda dışa bağımlı olmasına rağmen, Türk medikal sektörünün vasıflı

işçilik, yüksek mühendislik kalitesi ve sağlanan ürün çeşitliliği doğrultusunda dış pazarlarda önemli pazar paylarına ulaşacağı düşünülmektedir. Ancak 2010 itibariyle Türkiye medikal sektöründe net ithalatçı konumundadır. Medikal cihaz ihracatının ithalatı karşılama oranı ise % 11 seviyesindedir.

Tablo.3 Yıllar İtibariyle Türkiye'nin Medikal İhracatı (Milyon \$)

Yıllar	2007	2008	2009	2010
Milyon \$	166.1	183.8	187.1	189.1

Kaynak: Dış Ticaret Müsteşarlığı (DTM)

Sektörde Yurt İçi Tüketim

Türkiye'deki yataklı sağlık kuruluşları; devlet hastaneleri, üniversite hastaneleri, askeri hastaneler ve özel sağlık kuruluşları olarak dört ana başlık olarak ayrılabilir. En fazla yatak sayısına sahip devlet hastaneleri, yurt içi tüketiminde en büyük tüketici konumundadır. Devlet hastanelerini, sırasıyla üniversite hastaneleri ve özel hastaneler takip etmektedir. Devlet hastaneleri, alımlarının büyük bir kısmını ihale yoluyla gerçekleştirmektedir.

Üniversite hastaneleri, sayı olarak özel hastanelere nispeten daha az sayıda hastaneye sahip olmasına rağmen, özel hastanelerden fazla yatağa sahiptir. Bu da, üniversite hastanelerinin ikinci büyük tüketici konumuna gelmelerine sebep olmaktadır. Bunun yanı sıra Türkiye'de sağlık personeli başına düşen kişi sayısına baktığımızda hekim, hemşire ve sağlık memuru sayısında artış görülürken; diş hekimi, ebe ve eczacı sayısında dikkat çekici değişimler gözlenmemektedir. Hekim ve hemşire sayısının artması sektör için önemli bir etkidir.

BATI AKDENİZ BÖLGESİNDE TIBBİ VE MEDİKAL ALETLER SEKTÖRÜ

Antalya, Isparta ve Burdur illerinden oluşan Batı Akdeniz Bölgesi, sağlık turizmi konusunda hızlı gelişme gösteren bölgelerin başında gelmektedir. Özellikle yılda 11 milyondan fazla yabancı turist ağırlayan Antalya, yabancı ziyaretçilerin geçirdiği tıbbi rahatsızlıkların tedavisinde ve turist sağlığı hizmetlerinde uzmanlaşmış durumdadır.

Bölgede sağlık hizmeti veren kuruluşlar incelendiğinde 28 kamu hastanesi, 29 özel hastane, 3 üniversite hastanesi ve 1 araştırma hastanesi ile bölgedeki sağlık hizmetlerinin karşılandığı görülmektedir. Ayrıca sağlık turizminde son dönemde ortaya çıkan gelişmeler bölgenin tıbbi ve medikal cihaz talebini de artırmaktadır. Artan talep, sağlık sektöründe yapılabilecek yatırımlar için pazarın genişlemesini sağlamaktadır.

Tıbbi ve medikal cihaz pazarıyla ilgili olarak, temel eczacılık ürünleri ve eczacılığa ait ilaç imalatı ile tıbbi ve ortopedik ürün imalatı yapan meslek gruplarının sayısı ve üretimi incelendiğinde tıbbi ve medikal aletler sektörünün, Batı Akdeniz Bölgesi'ndeki gelişime açık ve lokomotif sektörlerden biri olduğu görülmektedir.

Bu kapsamda Antalya Ticaret Sanayi Odası'nın (ATSO) 2011 yılı başında açıkladığı rakamlara

bakıldığında Antalya'da temel eczacılık ürünleri ile eczacılığa ait ilaçların imalatını, tıbbi ve ortopedik ürün imalatını, toptan ve perakende ticaretini yapan meslek gruplarına kayıtlı 497 faal üye bulunduğu görülmektedir.

Antalya Ticaret Sanayi Odası'na kayıtlı bu firmalardan bir kısmı Antalya Serbest Bölgesi'nde faaliyet göstermektedir. Antalya Serbest Bölgesi'nde faaliyet gösteren bu firmalar, Serbest Bölge'de yat sektö-ründen sonra ilk sırada yer alan medikal sektöründe 750'den fazla kişiye istihdam sağlamaktadır. Bu rakamın 2012 yılında 850'ye çıkarılması hedeflenmektedir.

Antalya Serbest Bölgesi'nde faaliyet gösteren 4 üretim, 7 alım-satım ruhsatlı toplam 11 medikal firma-sı, 2010 yılı itibariyle 248 milyon dolara ulaşan ti-carete hacmini 2011 yılı sonunda 275 milyon dolara çıkarmıştır. Serbest Bölge'de faaliyet gösteren bu firmaların bir kısmı Alman menşeli firmalardır ve Serbest Bölgeyi üretim üssü olarak tercih etmelerinin sebebi lojistik, ucuz işçilik ve vergi avantajlarıdır.

Tablo.4- TR61 Bölgesel Uygulama Kapsamında Teşvik Edilecek Sektörler

Düzy 2	Sektörün US 97 Kodu	Bölgesel Teşviklerden Yararlanacak Sektör	Asgari Yatırım Tutarı ve Kapasitesi
TR 61 (Antalya, Isparta, Burdur)	33	Tıbbi aletler, hassas ve optik aletler imalatı (saat hariç)	4 milyon TL

Dişçiliğe mahsus alet ve cihazlar ihracatında da önemli ihracat artışı gerçekleştiren sektör, 2009 yılında 19 milyon doların üstünde ihracat gerçekleştirmiş ve ihracat artışında önceki yıla göre küçük bir düşüş yaşamıştır. Bu ürün grubunda, Almanya, Fransa, Hollanda, İsveç, Rusya Federasyonu, İtalya, Arnavutluk ihracatın ağırlıklı olarak gerçekleştiği ülkeler olarak sıralanmaktadır.

Medikal sektörünün ürün bazında yapmış olduğu yenilikler ihracat rakamlarına da yansımakta ve ihraç pazarlarını çeşitlendirmektedir. Optik elementler, mikroskoplar, gözlükler, laboratuvar malzemeleri, X-ray, oftalmik ürünler, latex ürünler ve diğer bazı sektörlerin içerisinde yer alan ancak medikal grubuna girmeyen çok sayıda ürünün ihracat rakamları da son yıllarda hızlı artış göstermektedir.

Türk medikal sektörünün ihracat performansı özellikle son birkaç yılda dünyaya sunulan kaliteli ürünlerle beraber sürekli artış göstermektedir. Sektörün ihracat değeri küresel ölçekte yüksek olmamasına ve sektör büyük oranda dışa bağımlı olmasına rağmen, Türk medikal sektörünün vasıflı işçilik, yüksek mühendislik kalitesi ve sağlanan ürün çeşitliliği doğrultusunda dış pazarlarda önemli pazar paylarına ulaşacağı düşünülmektedir. Ancak 2010 itibariyle Türkiye medikal sektöründe net ithalatçı konumundadır. Medikal cihaz ihracatının ithalatı karşılama oranı ise % 11 seviyesindedir.

Tablo.5- TR61 Bölgesinde Büyük Ölçekli Yatırımlar Kapsamında Teşvik Edilecek Sektörler

Sıra No	Sektör	50 milyon TL'nin Üzerindeki Sabit Yatırım Tutarı (Milyon TL)
8	Tıbbi aletler, hassas ve optik aletler imalatı yatırımları	-

SONUÇ

Batı Akdeniz Bölgesi'nde, sağlık hizmeti veren 28 kamu hastanesi, 29 özel hastane, 3 üniversite hastanesi ve 1 araştırma hastanesi mevcut olması

Batı Akdeniz Bölgesi'nde, eğitim kalitesi yüksek üniversiteler bulunması

Batı Akdeniz Bölgesi'nde, sektörün bilimsel, ekonomik ve inovatif açıdan daha hızlı gelişmesini sağlayacak teknokentler bulunması

Batı Akdeniz Bölgesi, üretim sürecinde elektrik tüketimi fazla olan medikal cihaz sektörüne yenilenebilir enerji kaynakları bakımından gelecek vadetmesi

Batı Akdeniz Bölgesi, demiryolu (proje süreci devam etmekte) ve denizyolu taşımacılığı ile iç pazara ve ihracata yönelik olarak bölgedeki firmalara alternatif bağlantı noktaları ile lojistik imkânı

Batı Akdeniz Bölgesi'nde haberleşme altyapısının yeni ve ileri düzeyde olması

Batı Akdeniz Bölgesi'ni cazip kılan değerlerden biri olan Serbest Bölge'nin ticaret hacminin 2010 yılı itibariyle 248 milyon dolar olması

Batı Akdeniz Bölgesi'nde Serbest Bölge'nin lojistik imkânı, ucuz işçilik ve vergi avantajları olması Batı Akdeniz Bölgesi, sağlık turizmi konusunda hızlı gelişme gösteren bölgelerin başında gelmektedir. Yılda 11 milyondan fazla yabancı turist ağırlayan Antalya'nın, turist sağlığı hizmetlerinde uzmanlaşmış durumda olması

Sadece Antalya'da temel eczacılık ürünleri ile eczacılığa ait ilaçların imalatını, tıbbi ve ortopedik ürün imalatını, toptan ve perakende ticaretini yapan meslek gruplarına kayıtlı 497 faal üye bulunması

Tıbbi ve medikal aletler konusundaki yatırımlar için önemli bir altyapıdır.

Bölgemizdeki sektörün ilgili firmalarına ulaşma ve danışmanlık için Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı ücretsiz olarak yardımcı olacaktır.

KAYNAKÇA

Yusuf TÜRKÖĞLU, T.C. Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı, İhracatı Geliştirme Etüt Merkezi, 2008

Fatih SARAÇ, Avrupa İşletmeler Ağı-Karadeniz, 2009

ITC hesapları, COMTRADE İstatistikleri

T.C. Başbakanlık TÜİK İstatistikleri

T.C. Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı Yayınları

T.C. Türk Patent Enstitüsü İstatistikleri

T.C. Maliye Bakanlığı; Yıllık Ekonomik Rapor, 2008

EUCOMED; Competitiveness and Innovativeness of the European Medical Technology Industry, 2007

TOBB; Türkiye Medikal Sektörü Raporu, 2009

TMMOB; Makina Mühendisleri Odası, II. Tıbbi Cihazlar İmalatı Sanayi Kongresi Sonuç Bildirgesi, 2007

Digna AMIL; Industrial Production Indices - Global Developments, 2008

OECD Health Data; How Does Turkey Compare, 2008

T.C. Başbakanlık; TÜİK Yıllığı, 2008

SDÜ, CAD/CAM Araştırma ve Uygulama Merkezi; Tıbbi Cihaz ve Sarf Malzemeleri İmalat Sektörü Raporu

Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği (TÜSİAD) Raporları

T.C. Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi (İGEME) Yayınları

WTO; International Trade Statistics, 2007

Bernard FÉLIX; Patents and R&D Expenditure, 2006

T.C. Sağlık Bakanlığı İstatistikleri

Özel Hastaneler ve Sağlık Kuruluşları Derneği (OHSAD) (<http://www.ohsad.org/>)

Antalya Serbest Bölgesi Tıbbi Cihaz ve Medikal Araç Gereç Üreten ve Satan Firmalar İle Yapılan Anketler

Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı: Türkiye'de Teşvik ve Destekler, Temmuz 2011

